

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci **žalobkyně o. s. Z., s. r. o.** zastoupené JUDr. Zdeňkem Rudoleckým, advokátem se sídlem Hradec Králové, Tylovo nábřeží 367, proti **žalovanému Finančnímu ředitelství v Hradci Králové se sídlem Hradec Králové, Horova 17**, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 9. 2003 č. j. 31 Ca 12/2003 – 20,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále jen stěžovatelka) výše nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 9. 2003, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Hradci Králové ze dne 18. 12. 2002 č. j. 00003463/2001/551145/607166. Rozhodnutím odvolacího správního orgánu bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Finančního úřadu v Náchodě ze dne 30. 3. 2001 č. j. 38833/01/243965/8542, kterým byl stěžovatelce stanoven odvod za porušení rozpočtové kázně ve výši 32 748 Kč. Krajský soud při svém rozhodování vycházel z následujícího skutkového stavu. Dne 26. 7. 1997 uzavřela stěžovatelka s věřitelem, K., a. s., smlouvu o hypotečním úvěru ve výši 4 500 000,- Kč na bytové jednotky a nebytové prostory

bytového domu v N. M. M. dle specifikovaného přehledu, přičemž v poznámce v závorce bylo uvedeno „konsolidace dříve poskytnutého úvěru na výstavbu bytového domu v N. M. . M“. Na základě žádosti o poskytnutí státní finanční podpory – dotace, kterou K., a.s. přijala dne 24. 6. 1999, byla mezi stěžovatelkou, jakožto klientkou a Ministerstvem pro místní rozvoj zastoupeným K., a.s. uzavřena k datu 25. 10. 1999 smlouva o poskytování státní finanční podpory hypotečního úvěrování bytové výstavby. Z jejího obsahu vyplývá, že první čerpání úvěru se uskutečnilo dne 20. 8. 1997 a bylo ukončeno k témuž datu, přičemž účelem hypotečního úvěru, k němuž se poskytuje státní podpora, je výstavba 7 bytů, pokud bude provedena na území ČR a dokončena nejdéle do 4 let od nabytí právní moci rozhodnutí o povolení stavby. Ve smlouvě bylo dále uvedeno, že stavební povolení na předmětný účel nabylo právní moci dne 30. 6. 1995 a kolaudační rozhodnutí se stalo pravomocným ke dni 2. 9. 1996. Krajský soud poté dospěl k závěru, že na uvedený skutkový stav dopadá ust. § 4 odst. 1 nařízení vlády č. 244/1995 Sb. a stěžovatelka podmínky zde uvedené nesplnila. Podle citovaného ustanovení může být dotace poskytována právnickým osobám za podmínky, že hypoteční úvěr bude použit na výstavbu bytového domu. V daném případě nařízení vlády nepřipouští, na rozdíl od hypotečního úvěru poskytnutého fyzickým osobám či obcím a bytovým družstvům, aby byl tento použit ke splácení již poskytnutého úvěru. Výklad pojmu „použití na výstavbu bytového domu“ nelze na tento případ rozšířit. Správce daně tedy postupoval v souladu s ust. § 8 cit. vládního nařízení, když předepsal žalobkyni povinnost odvést neoprávněně použité prostředky do státního rozpočtu. Krajský soud proto žalobu proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu výše citovanému podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

V podané kasační stížnosti dovozovala stěžovatelka nesprávné posouzení právní otázky soudem, tedy důvod kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Soudu vytýkala, že zkoumal výlučně podmínky upravené v ust. § 4 nařízení vlády č. 244/1995 Sb. po novelizaci, která podle náhledu stěžovatelky nepřispěla k jednoznačnému vyznění a zpřesnění normy, ať z hlediska terminologického, tak z hlediska její systematiky. Hodnocení citovaného nařízení vlády jako celku vede stěžovatelku k závěru, že doslovný pozitivní výklad tohoto nařízení nepostihuje záměry jeho tvůrce, což je dokládáno označením záměru podpory, jímž je jak u fyzických, tak podnikajících subjektů výstavba a pořízení bytových domů, přičemž pro pořízení není v celé posuzované normě uveden jakýkoliv titul. Stěžovatelka proto nutně vnímá uvedený záměr jako deklaratorní, resp. širěji aplikovatelný, než jsou doslovné podmínky uvedené v ust. § 4 odst. 1 cit. vládního nařízení. Stěžovatelka dovozuje, že záměrem vlády bylo v rámci podpory pořízení a výstavby bytových domů umožnit rovněž podnikajícím subjektům poskytnutí dotací ke splácení úvěru specifikovaného v ust. § 2 odst. 1 písm. d) cit. vládního nařízení, ačkoliv tuto možnost zákonodárce nesystémově zařadil do části vymezené pouze fyzickým osobám. Ekonomickým základem prezentovaného názoru je základní odlišnost finančních toků mezi podnikajícími a nepodnikajícími subjekty. Jestliže u nepodnikajících osob jsou finanční prostředky z úvěrového zdroje investovány přímo do cílového předmětu, pak u osob podnikajících takové přímé směřování toku financí neexistuje a není reálně možné, neboť úvěr je použit na podnikatelskou činnost v celé její šíři vymezené cílem, tedy bytovou výstavbou. Splácení předchozích úvěrů je neoddělitelným aspektem této podnikatelské aktivity. V kontextu výše uvedeného dodržela stěžovatelka podmínky podle ust. § 4 odst. 1 cit. vládního nařízení o hypotečních podmínkách, když použití hypotečního úvěru, na který byla státní dotace poskytnuta, formou splácení úvěru předchozího, cílově vedlo k uskutečnění výstavby bytového domu. Dále stěžovatelka nesouhlasí se závěrem krajského soudu v tom, že sdělila nesprávné nebo neúplné údaje v žádosti o poskytnutí podpory a že použila podporu určenou k výstavbě a pořízení bytových domů odlišným způsobem. Jestliže krajský soud vyvodil,

že žádost o poskytnutí státní finanční podpory a smlouva o poskytování státní finanční podpory nekorespondují se smlouvou o hypotečním úvěru, stalo se tak v důsledku chybné praxe při používání předtištěných tiskopisů, kteréžto praktiky by neměly jít k tíži stěžovatelky jako klientky banky, jež by sama měla být garantem legality uzavřeného závazkového vztahu. Stěžovatelka nikdy nezastírala, že dotace souvisí se splácením předchozího úvěru k výstavbě bytového domu, v předmětných dokumentech však uváděla formulace, které byly ovlivněny požadavky banky na znění konkrétních podkladů a smluv. K., a.s. byla smluvním partnerem stěžovatelky již při poskytnutí úvěru prvního, jednala s týmiž osobami a nutně jí tak musely být dobře známy veškeré okolnosti řešené kauzy. Stěžovatelka proto soudu vytýkala i nesprávnou aplikaci ust. § 8 nařízení vlády č. 244/1995 Sb. Navrhla proto zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka na základě Smlouvy o hypotečním úvěru ze dne 29. 7. 1997 obdržela úvěr ve výši 4 500 000,- Kč prostřednictvím K., a.s. N. na bytové jednotky a nebytové prostory bytového domu v N. M. M. Úvěr byl poskytnut na konsolidaci dříve poskytnutého úvěru na výstavbu bytového domu. Žádost o poskytnutí finanční podpory byla podána dne 11. 12. 1998 a upřesněna dne 24. 6. 1999. Smlouva o poskytnutí dotace byla uzavřena dne 25. 10. 1999 a podpora byla vyplácena měsíčně ve výši 10 916 Kč dne 23. 11. 1999, 20. 12. 1999 a 21. 1. 2000, celkově tedy bylo vyplaceno 32 748 Kč. Dne 21. 1. 2000 K., a.s. zjistila, že hypotečním úvěrem byl splacen již dříve poskytnutý úvěr a nikoliv financována výstavba bytů a výplatu příspěvku ukončila. Platebním výměrem ze dne 30. 3. 2001 pak Finanční úřad v N. uložil stěžovatelce do 30 dnů ode dne doručení odvést do státního rozpočtu republiky neoprávněně použité prostředky státního rozpočtu ve výši 32 748 Kč. Správní orgán dospěl k závěru, že ze strany stěžovatelky došlo k porušení ust. § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 244/1995 Sb., neboť z hypotečního úvěru, na nějž byla poskytnuta státní finanční podpora, nebyla financována výstavba 7 bytových jednotek, jelikož žádost o hypoteční úvěr byla podána až po kolaudaci. Z tohoto důvodu byla dotace poskytnuta neoprávněně. V odvolání ze dne 9. 4. 2001 stěžovatelka namítala, že právní předpis nedefinuje, co se rozumí ukončením výstavby, a výslovně ani neřeší, které výdaje související s výstavbou je možné hradit z hypotečního úvěru. Dle názoru stěžovatelky úvěry poskytnuté na výstavbu jimi zaručeně jsou. Odvolací správní orgán v žalobou napadeném rozhodnutí pak dospěl k závěru, že podle ust. § 4 odst. 1 nařízení vlády č. 244/1995 Sb. může být dotace poskytnuta od počátku splacení hypotečního úvěru za podmínky, že tento úvěr bude použit na výstavbu bytů. Z podmínek hypoteční smlouvy stěžovatelky vyplývá, že hypoteční úvěr byl poskytnut na splacení jiného úvěru poskytnutého na výstavbu bytů, to je však možné pouze u fyzických osob. V případě stěžovatelky by byla tato možnost připuštěna pouze tehdy, pokud by došlo k přechodu nebo převodu vlastnictví za podmínek uvedených v § 4 odst. 5 cit. vládního nařízení. Zavinění stěžovatelky dle ust. § 8 odst. 2 nařízení vlády č. 244/1995 Sb. pak odvolací orgán spatřoval v uvedení nesprávných údajů v žádosti o poskytnutí podpory. Odvolací správní orgán proto dospěl k závěru, že prostředky neoprávněně vyplacené je nutno předepsat k úhradě tomu, kdo o ně na základě nesprávných údajů požádal a kdo je též inkasoval, tj. stěžovatelce. V žalobě proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu stěžovatelka zopakovala důvody uvedené již v odvolání proti platebnímu výměru správního orgánu I. stupně a domáhala se jeho zrušení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové v rozsahu důvodů uvedených v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Podle § 4 odst. 1 nařízení vlády č. 244/1995 Sb. ve znění n. v. č. 70/1998 Sb. může být dotace poskytována od počátku splácení hypotečního úvěru za podmínky, že hypoteční úvěr bude použit na výstavbu bytového domu, rodinného domu, bytu nebo změnu stavby, kterou vznikne nový byt z prostor nezpůsobilých k bydlení, pokud tyto prostory nikdy bytem nebyly, nebo z prostor sloužících k jiným účelům než bydlení, včetně nástavby nebo půdní vestavby, pokud se výstavba provádí na území České republiky a kolaudační rozhodnutí bude vydáno nejdéle do čtyř let ode dne nabytí právní moci stavebního povolení, nebo na dostavbu rozestavěného bytového domu, rodinného domu nebo bytu, jejichž výstavba byla zahájena před 26. říjnem 1995, pokud kolaudační rozhodnutí nabude právní moci nejpozději do konce roku 1999.

Podle § 8 odst. 2 citovaného právního předpisu při zjištění, že podpora byla hypoteční bankou nebo jejím klientem čerpána nebo použita v rozporu s tímto nařízením, uloží finanční úřad tyto prostředky vrátit a zaplatit příslušné penále. Vůči klientovi tak finanční úřad postupuje v případě, kdy klient použije podporu k jinému účelu než který odpovídá tomuto nařízení, anebo čerpá-li podporu na základě jím sdělených nesprávných nebo neúplných údajů v žádosti o poskytnutí podpory.

Stěžovatelka v daném případě nezpochybňovala skutkový stav z něhož krajský soud vycházela a dovozovala pouze nesprávné posouzení právní otázky. Nejvyšší správní soud však právní názor stěžovatelky obsažený v kasační stížnosti nesdílí. Vláda ve svém nařízení č. 244/1995 Sb., ve znění nařízení č. 70/1998 Sb. vymezila dvě skupiny osob, jímž lze poskytnout státní finanční podporu hypotečním úvěrováním bytové výstavby. První skupinou jsou fyzické osoby, které neprovádějí bytovou výstavbu v rámci své podnikatelské činnosti, druhou skupinu pak tvoří fyzické nebo právnické osoby, které provádějí v rámci své podnikatelské činnosti výstavbu bytových domů, rodinných domů nebo bytů financovanou zcela nebo zčásti z hypotečních úvěrů. Podmínky státní finanční podpory jsou pro obě skupiny definovány samostatně. Tato podpora je i terminologicky odlišena, neboť u nepodnikajících fyzických osob se jedná o příspěvek, zatímco u podnikajících fyzických osob a u právnických osob se jedná o dotaci. Ust. § 2 odst. 1 písm. d) nařízení vlády č. 244/1995 Sb. tedy v žádném případě nelze vztáhnout na stěžovatelku, neboť v tomto ustanovení jsou upraveny podmínky poskytnutí příspěvku nepodnikajícím fyzickým osobám. Je-li v citovaném ustanovení použito pojmu dotace, řeší se tím pouze případy, kdy došlo k převodu vlastnictví nemovitosti z osoby uvedené v § 3 na osobu uvedenou v § 1. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že dotaci poskytnutou fyzickým osobám, které provádějí bytovou výstavbu v rámci své podnikatelské činnosti, a právnickým osobám ke splácení hypotečního úvěru lze použít pouze za podmínek uvedených v ust. § 4 odst. 1 a ke splácení jiného úvěru jen za podmínek uvedených v ust. § 4 odst. 5 cit. vládního nařízení. Podmínky těchto ustanovení stěžovatelka nesplnila. Poskytnutá dotace tak byla použita k jinému účelu, než který odpovídá tomuto nařízení, a proto správce daně i odvolací správní orgán postupovali zákonně, když stěžovatelce předepsali povinnost odvést neoprávněně použité prostředky do státního rozpočtu. Skutečnost, že k čerpání podpory došlo na základě stěžovatelkou sdělených nesprávných údajů v žádosti o poskytnutí podpory má s ohledem na výše uvedené již pouze podpůrný význam.

Nejvyšší správní soud neshledal naplnění důvodů kasační stížnosti dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., proto kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní

orgán byl ve věci úspěšný, nevznikly mu však náklady řízení přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.)

V Brně dne 1. července 2004

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu